

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznika, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem za dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hoče sam ponj, plača za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročila brez istodobne vplačilne naročnine se ne ozira. — Za oglasne se plačuje od petdesetopne petit-vrste po 12 h, če se oglasno enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopolni naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

Božični vtisk.

V začetku modernega časnika-stva je bila splošna navada, da so časopisi, vsi brez izjeme posvečali o Božiču in o Veliki noči posebne članke razmišljanju o religiji. Tedaj je bilo vsakemu človeku prirojeno in po duhovščini skrbno vzgojeno mistično nagnenje tako močno, da so ljudje naravnost želeli takih spisov.

Toda ti časi so minuli. Svet je izgubil smisel za mistične stvari, postal je realen in historičen v svojih sodbah in cerkveni prazniki mu niti senca niso več tega, kar so bili svoje dni.

Če pregledamo evropsko časopisje, vidimo, da je Božič le malemu delu dal povod za razmišljanje o verskih stvarih. Veliko svetovno časopisje se za verski značaj Božiča sploh ne zmeni; da je Božič, se spozna pri velikih listih samo po obsežnosti teksta in po inseratih.

Za misterij svete noči nimajo ti listi nobene besede, ali pa pišejo o njem, kakor o bajkah, ki ogrevajo srce otrokom in ki se jih odrasel človek samo spominja, kakor drugih nedolžnih vtisov iz mladih dni. Vsa poezija božičnih praznikov se je za te liste in za njihovo občinstvo reducirala na to, da se na božični večer prižgo lučice na mladi smreki in da se razdele med svoje in prijatelje darila.

V deželah, koder divjajo boji proti posvetnim tendencam duhovske kaste, tam je deloma drugače. Listi, ki se bore proti tem tendencam, posvečajo redno verskemu vprašanju svoje pozornost. Eni se omejujejo na konstatiranje, kako je dejansko mišljenje njihovega občinstva in dejansko razmerje med cerkvenimi nauki in življenjem. Drugi gredo veri in cerkvi do živega, tretji, zlasti socialnodemokratski slave Kristusa kot človeka, ki je povzročil največjo revolucijo, vlad katero je bil odstavjen kapitoljski Jupiter, ki je vodil

Rimljane v vojne za svetovno gospodstvo, vlad katero so bili deposezirani vsi tisti bogovi, ki so trčili soč let ob Sredozemskem morju naseljenim narodom bili voditelji, sodniki in tolažniki.

Samo duhovski listi stoje na strogo cerkvenem stališču — to se je pokazalo tudi v letošnjih božičnih listih in to je gotovo signatura časa, ilustracija sodobnega mišljenja, priča velikankega preobrata, ki se je v zadnjem polstoletju izvršil.

In posebno značilno je, da se celo duhovsko časopisje ne uga od krito govoriti. Kaj je n. pr. v svojem božičnem članku napisal »Slovenec«! Duševna revščina se srčali v tem članku. Nč oguja, nič poleta ni v njem, nobene besede, ki bi segla v srce. Sama hinavščina. Tista frazeologija, kakor pri misijonarjih, kadar plaše in begajo neumne kmetijske ženske.

»A so ljudje, ki beže od resnice, kakor nočne ptice pred vshajajočim solncem. So nesrečneži, ki se vedoma bore proti spoznani resnici. Ali ne vidimo pred seboj ljudi, katerih edino delo je, da zagrinjajo svetlobo z umazanin obrekovanjem, da taje njega, ki je, in da svoje puste in prazne izmisljotine postavljajo na altar, za htevaajoč, da se jim naj vse klanja. Ali nimamo med seboj ljudi, katerih geslo je boj proti jasticam katerih veselje je, ško ovati bližnjemu, ga raniti s strupenimi puščami zlobnih osebnih napadov in kateri pravijo: Ne sme biti miru, dokler nismo spravili s sveta nauka, katerega svetloba nas blešči?«

Tako piše »Slovenec«. Ali je mogoče misliti si večjega in zoprnejšega svetohlina. Mi pa pravimo: Primerjajte te besede kranjskih duhovnikov z njihovimi dejanji, in dovolj bo.

Svet se suče neprestano naprej in tudi peklenke moči rimskega klerikalizma ga ne ustavijo. Božični vtisk, ki smo ga dobili letos, nam priča, kako se dedalje bolj širi in

utrjuje spoznanje, da je vera zasebna zadeva vsakega posamičnika, da naj vsakdo verska vprašanja reši zase, v svojem srcu. In to pomeni za človeštvo velikanski napredek.

Vojna na Daljnem Vstoku.

Prodiranje Japoncev ob zapadni fronti pred Port Arturjem.

Uradno se poroča izpred Port Arturja, da je neki oddelk deane kolone osvojil grič vzhodno od Hjangšakava. Sovražnik je napravil ljut protinapad, a je bil odbit. Naša osvojitev je precej zagotovljena. Dotični grič se nahaja okoli poldrugo miljo južno od 203metrskega griča. Vseled obstreljevanja z našimi težkimi topovi je nastal v foru Nonhsafanghao velik požar.

Reuterjev urad pa poroča izpred Port Arturja: Oblegovalna armada je 23 t. m. naskočila griča vzhodno od Kajangšuka in jih osvojila. Kakor pripovedujejo ujetniki, sta v zadnjih bojih padla generala Kondratenko in Irman, general Fok pa je bil ranjen.

Ako bi bila ta vest resnična, bi bila to velika nesreča za portarturško posadko. Generali Kondratenko, Irman in Fok so se v vseh bojih odlikovali ne samo po izredni svoji hrabrosti in neustrašenosti, marveč tudi po krepki iniciativi in neumorni delavnosti in so bili generalu Steslju najkrajše opora.

Poleg Steslja so si imenovani generali stekli največ zaslug za uspešno obrambo Port Arturja. Ako so sedaj res padli na polju slave, ne boje morda za Steslja lahko jih nadomestiti s enakimi sposobnimi in energičnimi možmi.

Sicer pa Ruterjev poročilom ni mnogo verjeti. Kolikokrat je že ta korespondenčni urad javil, da je bil general Steselj teško ranjen, da so mu odrezali nogo, da ga je ubila japonska granata, ali da je sramotno

ubežal iz Port Arturja, a vse te vesti so bile od kraja do konca izmišljene. In tako bo najbrže tudi to pot!

Sveda Japoncem bi ne bilo ničesar bolj ljubo, kakor ako bi prej ko slej padli vsi junaški voditelji portarturške posadke, ker bi v tem slučaju imeli največ nade, da v najkrajšem času osvojijo Port Artur.

General Steselj hoče kapitulirati?

Reuterjevemu uradu se poroča iz Nagasaki: Iz Daljnega je došla vest, da so Rusi stavili generalu Nogiju ponudbo, da mu izroče Port Artur, ako dovoli posadki in vojnim ladjam, da se vrnejo na Rusko. Japonci so pa to ponudbo odklonili.

Ta vest je popolnoma neverjetna! Ako je Steselj dosedaj krepko vztrajal v obrambi, pač ne bo kapituliral sedaj, ko je že na potu balističnega brodogve in ko general Kuropatkin že vsak čas lahko prične z ofenzivo, da stre japonsko vojno silo. Za kapitulacijo pa tudi ni sedaj prav nobenega razloga. Portarturška posadka je baš v zadnjem času pokazala toliko odporne sile z zapetno osvojitvijo Visoke gore, da pač ni misliti, da bi ji že klonile moči in da bi bila nesposobna za nadaljno obrambo.

Dasi torej vest o baje nameravani kapitulaciji nima nobenega pomena in dasi je brez dvoma izmišljena, vendar pa je v drugem oziru zelo dragocena. Pravi namreč, da je Steselj ponudil kapitulacijo med drugim tudi pod pogojem, da se dovoli vrnitev na Rusko tudi — ladjam.

Poročilo o nameravani kapitulaciji je iz Nagasaki, torej iz japonskega vira. Če govori le to o ruskih ladjah v Port Arturju, dasi je Togo že opetovano sporočil, da je vse rusko ladjeve že uničil, dokazuje to, da niti Japonci sami ne verujejo uradnim satrdilom, da je portarturško brodogve uničeno, marveč so pre-

pričani, da je večina ruskih ladij v portarturškem pristanišču v nasprotju s Togovim poročilom še vedno sposobna za boj.

Mikadovo priznanje.

Mikado je poslal admiralu Togu, kakor se poroča iz Tokija, to-le priznanje: Izvedeli smo v svoje veliko zadovoljstvo, da naše torpedne flotilje pred Port Arturjem junaško in uspešno izvršujejo svojo nalogo, dasi morajo dan in noč klubovati ne le viharjem, marveč tudi sovražnim bombam in granatam. Vkljub tem težkostem se jim je posrečilo izpolniti dano jim nalogo. Jemljemo na znanje junaško in požrtvovalno izpolnjevanje dolžnosti in izražamo svoje posebno priznanje hrabri svoji vojni mornarici.

Japonsko brodogve je odšlo izpred Port Arturja.

Kakor se poroča iz Tokija, je admiral Togo obvestil japonsko vlado, da je večina ladij japonskega brodogve odplula izpred Port Arturja.

Z mandžurskega bojišča.

General Kuropatkin poroča: Tudi danes nisem prejel nobenih poročil o kakih apopadih.

Več naših oddelkov se je odpravilo na rekognosciranje proti sovražnim pozicijam pri Banjapuci. Ena kolona si je izvojevala vhod v vas, druga kolona pa je osvojila japonske okope in uspešno odbila vse napade sovražnika, ki je imel dva bataljona. Ujeli smo devet Japoncev. Na naši strani je padlo 9 mož, med njimi trije oficirji, ranjenih pa je bilo 64 mož.

21. t. m. je sovražnik obstreljeval naše pozicije pri Sahepu. Dve liditovi granati sta padli v neko poslopje, a niste napravili nobene škode.

22. t. m. je naša patrolja ulepnila Japoncem devet vozov živil. Danes je vreme solnčno in temperatura znaša 9 stopinj pod ničlo.

LISTEK.

Jernej pl. Andrejka: Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini 1878

Ob petindvajsetletnici bosenske zasebe izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu 1. snopič.

Ko smo v poročilu o letošnjih knjigah družbe sv. Mohorja omenili na tem mestu v kratkih besedah J. pl. Andrejka snopič: »Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini 1878«, smo izrazili obenem tudi svoje odkrito mnenje o okupaciji Bosne in Hercegovine vobče, o okupaciji, za katero se ne more vneti obog njene protijugoslovanske intenzije noben zaveden Slovenec... A če torej trpko obhajujemo, da so morali tudi sinovi slovenskih pokrajin prelivati kri za madjarsko nemško politiko, ni s tem sveda še nikakor ne označena obredba dela, ki se javlja sedaj v nas kot verna slika vseh junaških činov in inkasanih vrlin naših fantov-vojakov, kot vestno isklesan spomenik slednjim izna krvave zasedbe 1878. l.

S knjigo »Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini« prejme naša književnost iz peresa častnika — prvo obširno delo svoje vrste in že to dejstvo zasluži, da si ogledamo nekoliko natančneje njen prvi snopič...

Dasi so slovenski fantje dokazali že v tolikih bojih, — zlasti v onih v Italiji, — da ni boljših in izglednejših bojevnikov ter vojakov mimo njih, vendar so njih vrline in junaški čini malone povsem pozabljeni v našem slovarstvu; slednji so deloma ovekovečeni v vrljih, a pre-drobnih Fr Huba-dovih »Junaških«, deloma žive še v piščih narodnih pesmih izra časa ota Radeck-ga... Izza 1878. leta imamo poleg A. Svetkovih jedrnatih in nekoliko obširnejših »Spominov na okupacijo Bosne« (Ljubljanski Zvon 1888. l.) pač še nekaj slik in sliše, raztresenih po tem in onem dnevniku in mesečniku, a še te navadno iz peresa — nevojaka, lajika. — Sicer pa molči domorodna književnost in le iz tujih knjig moremo še posneti pohvalna priznanja ter proslavo naših vojakov.

»Zakaj ne odkrije in ne slavi tudi domače pero slovenski domovini vr-

lega junaštva in redkih vrlin njenih sinov-vojakov?« vzklikne tudi gosp. ritmojster pl. Andrejka v predgovoru svoje nove knjige... No, mi lahko zapišemo s mirno vestjo v odgovor: Predvsem zato, ker postanejo navadno poleg redkih, častnih izjem premnogi naši rojaki kot višji vojaški dostojanstveniki — in ravno in edino taki so sveda poklicani, da delujejo na tem polju — ali pristni narodni odpadniki, ali pa jih še vedno zadržujejo razni obsiri v narodni mladosti, akoravno je po opetovanih najvišjih izjavah izrečno dovoljeno, da se smejo javno zavedati svojega pokolenja. Poleg tega je pa treba tudi pribiti, da je večina domačih častnikov kolikortoliko — nezmožna pisarne slovenščine, kajti v vojaških vzgajališčih se žal povsem zanemarija pouk v slovenščini; treba je torej že dovolj energije in trdne volje do pri-vatnega pouka in vaje, če hoče naš častnik povsem obvladati rodno govorico in če mu je do tega, da ne pozabi še na ono, kar se je bil naučil v prvih šolah... Da pa je obdarjenih mnogo naših častnikov a pisateljsko žilo, stoji na dlani, saj bogate pogosto

memsko književnost s svojimi spisi. — Vendar imamo tudi med častniki še več uglednih in spretnih delavcev na našem literarnem polju; med najodličnejšimi, h katerim prištevamo že priznane beletriste Kaša, Maistra, Podlimbarskega, je ostal poleg Fridolina Kaudiča svojemu stanu kot literat še najbolj zvest — g. gardni ritmojster Jernej pl. Andrejka. Slednji je — navadno pod pseudonymom »Dolenjske« — že večleten sotrudnik »Ljubljanskega Zvona« in »Slovenskega Naroda«. Njegove črtice so zajete skoro izključno iz vojaškega življenja in večinoma se vrste v njih spomini na leto 1878, v katerem se je ob okupaciji Bosne kot poročnik večkrat odlikoval. Med najboljše njegove črtice je treba uvrstiti n. pr. znameniti »Sveti večer v roparskem brlogu« (»Ljub. Zvon« 1898. l.), jedrnat odloček spominov izna obleganja mesta Livna pod naslovom »Tri dni zapored na prednjih stražah« (»Slov. Narod« 1895. l.) vzneseni »Najlepši dana« (»Slov. Narod« 1895. leta) in dr.

Priimek »Dolenjske« si je nadel izvestno po svojem rodnem kraju

Dolenje pri Rovih na Gorenjskem katerega ljubi še dandanes nad vse in kjer preživi navadno poletne počitke, toplo čisljan in spoštovan daleč naokoli. In tu v tem divnem raju gorenjskem, na katerega zro od severozahoda nebotični vrhovi bližnjih orjakov Grintavcev, je imel deloma tudi priliko, črpati naravno in krepko govorico, ki teče sveža in bodra, kot gorski potok...

Vsebinsko prvega snopiča »Slovenskih fantov v Bosni in Hercegovini 1878.« prištevajo umestne zgodovinske črtice okupiranih dežel. Za temi je opisano v posebnih oddelkih »zasedanje Bosne« in »zasedanje Hercegovine.«

Razen bojev izza napornega in krvavega obleganja mesta Livna, kateremu odmeri pisatelj, kakor posnemamo po naznanilu družbenega koledarja v prihodnjem snopiču poseben oddelček, so pod »zasedanjem Bosne« opisani vsi oni bosenski boji ter pohodi, katerih so se udeležili slovenski polki, in sicer: kranjski pešpolk barona Kuhna št. 17., primorski pešpolk barona Vebra št. 22., primorski

Iz japonskega tabora.

Iz Mukdena se poroča, da Japonci mnogo trpe vsled silnega mraza in vsled bolezni, ki razsaja v njihovem taboru. V zadnjem času pa se nenavadno množi število japonskih dezertirjev. Nedavno tega je k Rusom dezertiral cel japonski konjeniški prapor. Dezertirji pripovedujejo, da razsaja v japonskem taboru neka tajstvena bolezen, ki je že pomorila na stotine Japoncev.

Baltiško brodovje.

Dlje časa že ni nobenega zanesljivega poročila o baltiškem brodovju. Ako bi se obe eskadri tega ladjevja zares združili na otoku Madagaskarju, bi vsaj oddelek admirala Fekersama, ki je odplul že pred dobrimi 14 dnevi iz Džibuti, že moral biti v Diego Suarezu na Madagaskarju. To se pa še dosedaj ni zgodilo, vsled česar se sklepa, da sta se obe eskadri že združili, ali pa se šele bosta na širokem morju, da bi na ta način Japonci ne vedeli, kdaj se združeno brodovje pojavi v malajskih vodah.

Položaj na Ogrskem.

Budimpešta, 26. decembra. Grof Julij Andrassy je izročil grofu Tiszi nov načrt glede revizije poslovnika. V tem načrtu je opozicija popustila, kolikor sploh more popustiti. Opozicija je voljna po tem načrtu dovoliti, da se pred dnevnim redom ne sme vršiti nobena druga debata. Nadalje pripušča, da se seja podaljša za eno uro pri vsaki novi zakonski predlogi. Lahko pa se določi celo 10 urna seja, ako zahteva to dvotretjinska večina. Tajne seje in poimensko glasovanje more izposlovati le 30 poslancev (dosedaj je zadostovalo 20 poslancev). V enem dnevu pa je dopustna le ena tajna seja in eno poimensko glasovanje. — Ako grof Tisza tudi to ponudbo odkloni, so vsa nadaljna pogajanja pretrgana.

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

Dunaj, 26. decembra. Takoj po praznikih, najbrže že jutri se vrši ministrski svet, pri katerem se bo poročalo o dosedanjih uspehih pogajanj v Berlinu ter se določi stališče napram nemškimi zahtevam. Po tej konferenci bo šele mogoče zopet začeti pogajanja z Nemčijo. Mogoče, da gredo pogajalci in strokovni poročevalci že ta teden v Berlin.

Zopet avstrijsko-turški konflikt.

Zader, 26. decembra. Iz Skadra se poroča o novem avstrijsko-turškem konfliktu. Odločni nastop avstro-ogrškega konzula v zadevi avstrijske pošte, vsled česar je bilo več turških uradnikov odpuščenih, je povzročil, da je prišlo vrhovnemu guvernerju v Carigradu mnogo pismenih vlog, v katerih se je zahtevalo, da mora avstrijski konzul odpo-

zvati. O teh vlogah je zvedel konzul ter je zahteval od generalnega guvernerja imena tistih, ki so vloge podpisali in da se obenem pozaprejo. Turška vlada tega seveda ne stori, ker ji je po volji sistem ovađustva.

Položaj v Macedoniji.

Carigrad, 26. decembra. Turška vlada je izjavila avstro-ogrskemu poslaniku, da sultan sprejme množice orožniških častnikov za Macedonijo, toda le glede Avstro-Ogrske in Rusije. Baron Calice pa je odgovoril, da so velesile v tem vprašanju solidarne ter bodo smatrale odgovor turške vlade za nezadosten.

Kriza v grškem ministristvu.

Atene, 25. decembra. V petkovi seji je ministristvo doživelo poraz. Zbornica mu je izrekla 12 glasovi večine nezaupnico. Ministristvo bo moralo vsled tega ali odstopiti ali pa zbornico razpustiti.

Gibanje za ustavo na Ruskem.

Petrograd, 26. decembra. Plemski maršali so v zadnjem zborovanju sklenili podobne zahteve, kakor semstva. Vled tega je posebno Pobjedonoscev zelo poparjen, ker ni pričakoval take struje med plemstvom. Tudi grof Lambsdorff je baje na strani svobodniških plemičev.

Varšava, 26. decembra. Izjavi zemstev za ustavo se je pridružil tudi 17 vseučiliških profesorjev iz Varšave. Dijaki in dijakinje na vseučiliških v Petrogradu, Moskvi in Jurjevu zahtevajo, naj se vojna takoj ustavi in naj se skličejo zakonodajne korporacije, ki so se izvolile na temelju splošne volilne pravice.

Petrograd, 26. decembra. Carjeva odločitev glede predloga kneza Mirskega izide še pred novim letom. Car izda namreč ukaz senatu, v katerem car izjavi, da v zadevi ustave nima pravice odločevati nihče drugi kot sam car; obenem bo car ponovil prejšnjo izjavo, da hoče prestol svojemu nasledniku izročiti tak, kakršnega je prejel on. Nadalje pa naroči finančnemu ministru, naj poskrbi za uveljavitev izdatkov za uvedbo obveznega ljudskega šolskega pouka; ministru notranjih zadev pa naroči car, naj pripravi vse potrebno, da se podelijo kmetom državljanske pravice.

Petrograd, 26. decembra. Carjev upor proti ustavi izvira baje iz vplivanja velikega kneza Sergija. Veliki knez baje odločil mesto vrhovnega guvernerja v Moskvi ter se preselil v Petrograd, da bo mogel še bolj vplivati na posle državne uprave.

Duhovniško politikovanje obsojeno.

Pariz, 26. decembra. Nadškof v Rouenu, primas Normandije, je raz-

poslal za advent svojim podrejenim duhovnikom okrožnico, v kateri pravi glede duhovniškega politikovanja: »Poseganje duhovnikov v politične zadeve je bilo za cerkev vedno pogubno. Že večkrat smo rekli in ponavljamo, da to, kar je povzročilo smrt, ne more dati nazaj življenja. Tudi politika nam ne povrne, za kar nas je oropala. Za duhovnika je le ena pot: zboljšati politični položaj, namreč ta, da z apostolsko gorelostjo in z apostolskimi sredstvi deluje za posvečenje duš. Vse drugo je le brezplodna agitacija, ki ne grečez površje ter zgreši pot k sreči, ki je obenem korenina vsega zla in izvir prerodenja. Da se izrujejo te korenine ter se izvir spravi v tok, potrebujemo pobožnih župnikov in ne politikujočih duhovnikov.« — Človek bi mislil, da ta francoski nadškof in ljubljanski škof nista iste vere, ker učita tako različno.

Francozi v Afriki.

Pariz, 26. decembra. Iz Timbukta je došla privatna drzjavka, ki poroča o bitki med francoskimi okupacijskimi četami in domačini. Francozi so baje imeli občutne izgube.

Dopisi.

Iz Zagorja ob Savi. V nedeljo 18. decembra je prišel »Zagorski pevski klub« svoje društvene večere v gostilni g. Pepita Rancingerja z zanimivim predavanjem o Prešernu. Gospod učitelj Pelko je podal zbranim pevcom in precejšnemu številu gostov glavne podatke o življenju, delovanju in pomenu našega pesnika. Pervi so zapeli več izbranih pesmi pod spretnim vodstvom gosp. nadučitelja Levstika. Pri tej priliki se je nabralo tudi za Prešernov spomenik 20 K. Kakor čujemo, namerava naš »Zagorski pevski klub« prirediti vsak mesec take pevске večere ter jih združiti z raznimi predavanji. Le tako naprej! Zavedno zagorsko občinstvo pa naj tudi gmohtuc podpira ta mladi, a potrebni klub. Isto nedeljo so imeli tudi naši notorični nemčurji svoj »gavdij«. »Šulterajnska« podružnica, ki oskrbuje tukajšnji otroški vrtec, kamor pošiljajo skoro samo slovenski starši svojo dečo, je priredila običajno božičnico. Značilno za naše razmere in skrajno škandalozno je, da se je leta vršila v šolskem poslopju na Toplicah, ki morajo zanj prispevati večina slovenski davkoplačevalci iz zagorske in riške občine. Merodajni faktorji, kdaj boste povzdignili svoj odločni glas? Če pojde tako naprej, bo imel časoma celo »Šulterajnski« otroški vrtec svoje prostore v imenovanem šolskem poslopju. Seveda, pri naših sedanjih gnilih razmerah je vse mogoče. Nemčurji delujejo tiho in tudi dosežejo kaj, mi Slovenci pa samo vpijemo, ne naredimo pa nič. Pri tej točki bi se drznili omeniti, ali bi ne bilo dobro, da se tudi pri nas začne misliti na slovenski otroški vrtec »družbe sv. Cirila in Metoda« kakor na Jesenicah? Saj so nazmere pri nas istotako otre ali morebiti še hujske. A propos! Kaj pa dela »ženska podružnica sv. Cirila in Metoda«? Ali spava, kot sploh pri nas vsa narodna zavest. Zadnjič se je tudi v zagorski cerkvi v več kot polurni propovedi bobnalo in agitiralo

za »Slovenca« in »Domoljuba«, a grozno zabavljalo proti klerikalnem sovražnim listom. Mi se čudimo, da se cerkev izrablja v take podle namene, saj se že zdavnaj poznamo, toda na licih se nam ziblje pomilovalen nasmehljaj. Po Zagorju se govori, da misli g. Michelčič tukajšnji nemčurški župan in trgovec, vpeljati nemško igralno družbo, da igra v Habatovem salonu, ki je sedaj last omenjenega gospoda. Tako daleč smo že prišli! Čim dalje lepše!! V kratkem času otvori akad. ferijalno društvo »Prosveta« javno potujočo knjižnico. Saj je pa tudi že res potrebna! — V našem sosednjem kraju v Trbovljah, prireja »Akademija« svoja važna in zanimiva predavanja. Ali je naše Zagorje tako pozabila?

Skrivni opazovalec.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 27. decembra.

— **Osebnost.** Namestništveni koncipist v Poreču, gosp. dr. Fran Skabernè, je imenovan ok. komisarjem na Primorskem. — Rudniški ostrbnik v Idriji, g. Jos. Tschemernigg, je imenovan za višjega ostrbnika.

— **Škof kot aranžer.** »Slovenec« je v božični številki priobčil zanimivo notico, in sicer pod naslovom: »Na Norveškem in — pri nas.« Že naslov kaže, da želi »Slovenec«, naj bi mi posnemali Norvežane. V dotični notici pripoveduje, da je v Kristijaniji hotelo telovadno društvo prirediti veselico in je napovedalo, da bodo predstavljali srednjeveški samostan, v katerem ne bo manjkalo menihov kot točjačev in redovnic kot natakarič. Protestantko časopisje je baje pisalo proti temu, policija se je uprla in katoliški škof je pisal predsedniku telovadnega društva, da naj tako ne žali katoliških čuvstev. Predsednik se je še isti dan oglasil pri škofu in obljubil, da se ne bo niti najmanj žalil katoliški čut na veselici. Samo tega ne ve, kaj naj naredi z dragocenimi pripravami. Škof mu je svetoval, da naj samostan spremeni v srednjeveško mestno hišo in mu dal potrebna navodila. Ta »Slovenčeva« notica je v krogu naših Sokolov zbudila živo zanimanje. Čuje se želja, pokazati škofu na slovesen način, da ljubljanski Sokoli niso nič manj obzirni, kakor norveški telovadci in da naj Sokol posnema telovadno društvo v Kristijaniji. Čuje se mnenje, naj se dr. Tavčar v sprevedu s kavalkado na čelu pelje v škofijo in naj poprosi škofa, da po zgledu norveškega svojega kolega, prevzame aranžma letošnje Sokolove maskarade ali vsaj da po potreba navodila.

— **Duhovska impotenca.** Farški politiki so lažnjivi in obrekljivi ter hudičevu hudobni, ali pri vsem tem duševno impotentni in nezmožni za vsako stvarno polemiko. Dr. Krek je mirno razložil svoje nazore o slovenski ljudski stranki in mi smo mu mirno in spodobno odgovorili in pojasnili svoje stališče. Zdaj pa je spustil klerikalni generalni štab svoje Lampete z verige. To so ljudje, ki ne znajo drugega kot

lagati, psovati in zavijati. Mi smo pišali o nacionalnih krepostih slovenskega ljudstva — škofov list pa pravi, da smo pisali, da je slovensko ljudstvo tako izpriženo, da se mu ne sme dati več pravice. Tako polemizirajo katoliški duhovniki. Da je taka polemika podla in razodeva podlost v mišljenju in značaju, tega tanzuriranci niti ne pomislijo. Nas seveda tako početje čisto nič ne ženira. Nasprotno! Če duhovniki ne znajo na naše stvarne in dostojne navedbe drugače odgovoriti kot z zavijanjem, s pačenjem in lažmi, je to najboljši dokaz, da smo mi pravo zadeli. In to nam zadostuje. Čimbolj bodo duhovniki prakticirali obešenjaško ligurijanstvo, toliko prej pride narod do spoznanja, toliko prej izprevidi zavrženost klerikalizma. Torej hrabro naprej!

— **Kaplan Peter Janc** se je pritožil, ker ga je škofjeloško sodišče radi vtikanja njegovega nosu v moderce in ženska krila ter predolga jezika obsodilo na 100 K oz. 10 dni zapora. Vzkliko sodišče je pritožbo zavrnilo in sodbo prvega sodnika kot pravično potrdilo. Nekaj drugega pa je, kar nam sili pero v roke. Ta duhovni pastir — laže. Hinavsko je trdil pred prvim sodnikom, da še ni bil nikdar kaznovan; že po prvi razsodbi pa so se rekvirirali kazenski izveščiki in iz teh je razvidno, da je bil Peter Janc že radi dveh prestopkov sodno kaznovan, med tem tudi že radi častikraje. Vzkliko sodišče je to nesoglasje med kaplanovo izpovedbo in dejansko resnico izrečno posebej konstatovalo. In tak človek naj podučuje našo mladino, takemu značaju naj prepuščamo, da bo vodil o našem življenju kontrolo? Tu je poklic škofov, da to garjevo oveso pokliče ad audiendum verbum: Ne lagati!

— **»Notranjec«.** V Postojni je začel izhajati nov slovenski list »Notranjec«. Novi list je glasilo političnega in gospodarskega društva za Notranjsko in bo odločno narodnega in naprednega mišljenja ter nasprotnik vsakega nazadnjaštva. List bo izhajal po dvakrat na mesec in velja za vse leto 2 kroni, za pol leta 1 krono.

— **Blaški konsum.** V žalogigri »Sreča in konec blaškega konsum« se je v soboto doigralo zadnje dejanje in sicer pred krvavo sodnijo v Ljubljani. O tej zanimivi obravnavi priobčimo jutri malo poročilo.

— **Zeb za zob.** Sklep mariborskega obč. sveta, da se prepovedo v Mariboru vsi slovenski napisi, je obudil po vsem Sp. Štajerskem veliko nevoljo in je narodna nasprotja silno poostiril. Zdaj se delajo v raznih krajih priprave za organizacijo brezobzirnega boja proti nemškim trgovcem in obrtnikom po našelu: klin s klinom, zob za zob. Kdor me enkrat udari po licu, dobi dve nazaj.

rezervni pešpolk št. 22 ter štajersko-koroška rezervna pešpolka št. 7 in 47.

Polki se vrste v posebnih poglavjih, katera tvorijo posamezni, s primernimi naslovi oddeljeni odstavki. Ta originalna razdelitev je radi pregleda prav hvalevredna in srečna.

Največjo pozornost zasluži pešpolk št. 17, v katerem je služil pisatelj sam in kateremu posvečuje zato tudi celo polovico prvega snopiča. Najmičnejši so brezdvomno tu odstavki, v katerih sledé lastni doživljaji pisateljevi. Ob njegovi strani stopa v ospredje njegov — sluga Pipec, živ prototip našega vojaka, predvsem dovtipnega, hudomušnega, a ravno v isti meri dobročrtnega in pogumnega. Pristen naroden humor nas pozdravlja navadno iz vseh epizod, v katerih nastopa ta Pipec. Posebno zabavni so odstavki, kakor »Pipec čuva ujetnike«, ko je spal le z enim očesom, z drugim pa gledal ujetnike in pazil na punt, ... ali »Pipec kot ranocelc«, ko obvezujoč Turčina modruje v verzih:

Naša vera nas uči
tam pomagat, kjer boli,
naj bo Turek ali kristjan,
bodi trezen ali pijan,

naj bo reven ali bogat
bodi Memec ali Hrvat.

Komičen je dalje med drugim tudi »Lov na Omer-begas«, ko zaide Pipec s pisateljem v Turčinov harem in zadnji odstavek Pipečev: »Bosenske češplje«, katerih sladko rumeno meso je šlo junaku praveč v slast, tako da je naposled umeval kaplanovo besedo o zapeljivem mesu. Tu nas torej zapusti Pipec, toda preverjeni smo, da ga še srečamo v prihodnjem snopiču ob obleganju mesta Livna, ob katerem si je priboril, kakor je splošno znano, njegov zapovednik in naš pisec pl. Andrejka odlične zasluge.

Omenjene zabavne epizode so spretno posejane in vpletene med mnogobrojne odstavke o težavnih pohodih, bojih in bojnih operacijah sploh ter znatno dvignejo privlačnost spisa. Brez dvoma je kaj težavno ter nevhvaležno opisovati in tolmačiti v vedno zanimivi in pred vsem poljudni besedi te bojne operacije, toda vrlo pero je pomoglo i v tem oziru pisatelju do uspeha.

Med najznamenitejšimi odstavki poglavja o 17. pešpolku pa sta izvestno »Prvi boj pri Roglju« in obširni »Boj pri Jajcu.« Pozornost vzbujajo po-

membne pripombe in izvajanja našega rojaka, tedanjega stotnika Božidarja Drenika, ki je bil pravi junak v boju pri Jajcu ter kot poveljnik 10. stotnije morda največ pripomogel k zmagi. Stotnik Drenik, ki živi sedaj v Dubrovniku kot podpolkovnik v pokoju, je bil najinteligentnejši in najhrabrejši slovenski častnik v zasedanju 1878 l. Pohvalno je treba tu omeniti srečno misel, ki je vodila pisatelja, da je sprejel v svoja knjigo več odličnih in mičnih prispevkov Drenikovih, h katerim se pridružujejo i oni stotnika Jakoba Modrijana.

Ostalim slovenskim polkom so odmerjeni bolj maloštevilni odstavki, ki so pisani tudi bolj sumarično, a vsekozi vestno in istotako zanimivo in poljudno, kot v poglavju prejšnjega polka. Pešpolk št. 22. nas vodi v krave boje pri Banjaluki, Bjelalcu in Ključu, rezervna pešpolka št. 7 in 47 nas pa vabita po bojih pri Maglaju, Žepču ter pri Kakanju, Bjelalcu, Kolotihu in Visoki k zavzetju mesta Sarajeva. —

V drugem delu snopiča je opisano zasedanje Hercegovine, katerega so se udeležili slovenski fantje le v poljskih lovskih bataljonih št. 7, 19 in 33. Vled

genialne taktike poveljnika barona Jovanoviča se je izvršila okupacija Hercegovine brez večjih naporov ter brez znatnejšega prelivanja krvi. Knjiga nam nudi med drugim važnejši »Boj pri Čitluku« ter jako interesantno in usodno »Obleganje mesta Stolca«, kjer nas presune tragična smrt stotnika Medveda, ki je preveč zaupal sovražniku; k temu še pripomnimo dokaj hute »Boje za rešitev obleganeev v Stolcu«.

Po vseh večjih v snopiču očitanih bojih navaja pisatelj imena padlih, ranjenih in odlikovanih vojakov. Najbolj zasluženim junakom so pripisane obene biografije, v katerih so označene njihove zasluge in odlični čini v posameznem boju. . . . Trud, ki ga je imel izvestno avtor z nabavo ravno omenjenega gradiva, gotovo ni bil nevhvaležen. . . .

Z geografičnimi in etnografičnimi črticami, ki popolnujejo na primernih mestih ves ta snopič, seznanja nas avtor vsestransko z okupiranimi deželama. Ker ni tudi v tem oziru storilo še do- slej slovensko pero svoje dolžnosti, so nam ti podatki prav dobrodošli.

Prezreti ne smemo nenavadno mnogobrojnih ilustracij. Največ je pač pokrajinskih slik, — srečno izbranih

znakov prirodne krasote bratskih dežel. Tudi primernih portretov znamenitejših vojaških dostojanstvenikov in junakov sploh je precejšnje število. . . . Izvrstno je pogojen dr. M. Zarnikov tipični sluga Pipec. Pozornost vzbude in zasluzijo po večini ilustracije znanega slikarja Pippicha z Dunaja; mnogo interesantnih prizorov je odkril slednji s svojo že davno priznano rutino našim očem, tako n. pr. prizor »Jakob Škodlar pobije pet Turkov« ali »Nadporočnik Prašnikar reši ranjenega tovariša Črneto iz najhujšega ognja.« Najbolj posrečene so ilustracije večjih bojev.

* * *
»Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini 1878« so, kakor že enkrat poudarjeno, prvo obširno delo, ki ovekovečuje in točno odkriva narodu v domači njemu splošno edino umljivi govori, kako vzgledno se znajo boriti kako vztrajno prenašati ob vojnem času vse največje napore njegovi sinovi kot vojaki. To sleduje je očitno poglaviti pomen in namen knjige, kakor moremo soditi po njenem prvem snopiču, in le izražamo tu željo, da bi knjiga vsekozi ugodno vplivala na narod in da ne bi samo bodrila poguma, temveč tudi vnela vsaj kako iskrico —

— **Tržaško namestništvo** je ukazalo, da mora tržaški magistrat sprejemati slovenske volilne reklamacije in jih reševati v slovenskem jeziku. Italijanski listi pravijo, da se to nikdar ne zgodi. Da se bodo Italijani do skrajnosti upirali, o tem nismo čisto nič v dvomih, radovedni smo le, kako bo vlada dosegla, da se bo njen ukaz respektiral, oziroma kaj stori, če se Lahi ne uklonijo. Tržaški magistrat je namreč že večkrat dobil ukaze glede jezikovne ravnopravnosti, toda ravnal se ni po njih, vlada pa tudi ni ničesar storila, da ga v to prisili.

— **Pravica — cerkev in država.** Nekdaj so smeli tržaški Slovenci izkazovati svojim dragim pokojnikom poslednjo čast tudi s tem, da so v cerkvi in na ulicah peli slovenske žalostinke. Zdaj tega več ne smejo. Policija jim to brani, češ, da bi bilo slovensko petje nevarno za — javni red, cerkev jim pa to brani iz golega sovražstva. To se imenuje pri nas — pravica!

— **Za predsednika trgovinske zbornice v Trstu** kandidira dosedanj podpredsednik dr. Demetrio, ki pripada konservativni stranki. Predsednik liberalnega društva „Patria“ je vsled tega obvestil 24 zborničnih svetovalcev, ki pripadajo društvu, da jih vse izključi, ako glasujejo za Demetria.

— **Jugoslovanska socialna demokracija** je imela pred kratkim svoj strankarski shod v Ljubljani. Sklenilo se je, vodstvo stranke premestiti iz Trsta v Ljubljano in istotako strankarsko glasilo „Rdeči prapor“.

— **Slovensko gledališče.** Na včerajšnji praznik sta bili dve predstavi. Popoldne so igrali „Pepelko“, zvečer pa „Rokovnjake“ s primernim uspehom. Sicer pa moramo pripomniti, da bi bilo repertoarju pač posvetiti nekoliko pozornosti.

— **Umrla je** v soboto po dolgi in mučni bolezni in bila včeraj pokopana gospa Elizabeta Schmidinger rojena Plankensteiner, soproga o. kr. notarja g. Karola Schmidingerja. Bodi ji prijazen spomin!

— **Narodna čitalnica v Ljubljani** vabi svoje člane k jurniku, kateri bo jutri v sredo dne 28. tekočega meseca ob 3/4 9. uri zvečer v čitalniški dvorani.

— **Poroka.** Danes se je poročil g. Teodor Burget, uradnik v Pulju, z gospo. Erno Ogrinčev, bivšo slov. igralko.

— **Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“** priredi v soboto, dne 31. decembra t. l. Silvestrov večer v dvorani Pontigamske pivnice (Turjaški trg). Sodelujejo sl. »Društvena godba«. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Spored: I. Pelje: 1. A. Hajdrič: »Hercegovska«, zbor. 2. H. Vogrič: »Lahko noč«, zbor. 3. Dr. G. Ipavec: »Oblačine«, zbor. II. Komični prisori. Slapca Damjan v zakonskem stan! Humorističen solonastop s petjem. Omukavarji na potovanju. Komičen prizor s petjem.

— **Nas še neprebrjenega narodnega ponosa!**

Ker je knjiga pisana zelo poljudno, jedrnatost ter v naravnih, gladkih slovenskih — par stilističnih germanizmov, ki so umetni, saj biva avtor navadno v tujini, ne kazi nikakor neugodnega vtisa — in ker je delo splošno zanimivo, da, med najzanimivejšimi, kar jih je izšlo iz naročja Mohorjeve družbe doslej, je ljudstvo kaj rado čita...

Da veje naposled v knjigi diha avstrijskega patriotizma, je tudi umetno, ker je iz peresa častnika... Sicer pa v našem narodu itak ne more biti bolj ukoreninjen avstrijski patriotizem, kakor je od pamtveka do danes, dasi ga ne guje zakonita majka Avstrija kot prava mačeha, ponižujoč ga in izrabljajoč čisto v pogibel krvnih njegovih sobratov ter podpirajoč zlasti s častno vnmemo njegove najzagrizenejši nasprotniki v stremljenju, da prej ali slej izgine s površja; tako pa si izpodkopa majka vedno uspešnejše svoja — lastna tla...

Prihodnji dopolnilni zvezek „Slovenskih fantov v Bosni in Hercegovini“ omogoči nam, da prinesemo popolnejše poročilo in temeljito sklepno besedo o celokupnem, obče zanimanju vbujajočem delu Jerneja pl. Andrejke.

Pri zakotnem dohtarju. Humorističen tercet s petjem. Osebe: Tožbaklanf, zakotni pisar. Juri Pravdar, gruntar. Janez Bahač, gruntar. III. Godba. 1. Koradnica. 2. Parma: »Pozdrav iz Gorenjskega«, valček. 3. Staral: »Slovenske pesmi«, ouvertura. 4. Chero: »Vdasi-vdasi«, polka française. 5. Windsor: »Bil je sen«, pesem. 6. Kubišta: »Slovenske pesmi«, potpourri. 7. Kovak: »Albertina«, mazur. 8. Wahl: »Kapriza«, za godni rog. 9. Zadrail: »Dvoboje«, ouvertura. 10. Kovak: »Na bregu Radbuzy«, valček. 11. Verdi: »R goletos«, potpourri. 12. Fahrbaoh: »Vražica«, polka hitra. O polnoči. a) Novoletni pozdrav. b) Alegorija. Po polnoči: Ples. Vatopnina 50 novčičev za osebo, za častite podpornike 20 novčičev.

— **Božičnica ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva.** Vsako leto priredi ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo svojim članom in njihovim rodbinam božičnico, ki privablja čimdalje več prijateljev, tako da se šteje to božičevanje med najbolj animirane društvene prireditve. K včerajšnjemu takemu božičevanju, ki je bilo v veliki dvorani »Meatnega doma«, je prišlo toliko občinstva, da je takoj po določenem začetku zmanjkalo prostora, miz in stolov. Društvena godba je preludirala s prijetnimi narodnimi skladbami. Božičevanje je otvoril g. Stricelj s kratkim nagovorom, v katerem se je zahvaljeval vsem, ki so z darovi prispevali k bogati tomboli. Gospod Župan se je opravičil vsled žalovanja v rodbini. Veliko božično drevo se je začelo v mišnih električnih lučicah, kar je posebno mnogobrojnim navzočim otrokom izzbilo vzkliske radosti in začudenja. Potem se je začela tombola. Dobitki so bili res okusni in nekateri tudi dragoceni. Končno je bil za ostale dobitke še srečolov. Največ zanimanja pa je zbujal mlad pevski zbor ognjegascv, ki se vežbajo šele nekaj tednov, a so zapeli dve primeroma težji pesmi tako zadovoljivo, da jih je burno ploskanje obkram prisililo k ponavljanju. Mladi pevovodja je lahko ponosen na svoj uspeh. Za društvo samo pa je pevski zbor nova privlačna sila. Dohodki božičevanja so namenjeni društvenemu bolniškimu in podpornemu skladu. Gostilniško postrežbo je imel g. Mrak, kakor je pričalo čimdalje glasnejše razpoloženje, vsakega v splošno zadovoljnost.

— **Akademija.** Včeraj zvečer je na Jesenicah pred množično množico poslušalcev predaval g. dr. Konrad Vodušek o »narodnosti«. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo govornikovim izvajanjem o naše Jesenice najvažnejšem in najaktualnejšem predmetu.

— **Podraženje mleka.** Z novim letom se podraži mleko v Ljubljani in sicer na 20 v. liter. Med oddajalci se agitira, da naj se vsi držijo teh cen. Ker imajo bogaboječi katoliško narodni kmetje iz ljubljanske okolice navado, da mleku prilivajo vodo, jim bo odsej treba posebno strogo na prste gledati.

— **Mest pri Črnučah** je od sobote zopet odprta splošni promet.

— **Na Vrhniki** je umrl v starosti 70 let bivši župan in posestnik g. Peter Lenassi. N. v. m. p!

— **Hesreča na sv. večer.** Pri g. Lončarju v Trzinu nastavljeni Rudolf Barthelt je na sv. večer v strojnici priredil božičnico, na katero je povabil več prijateljev. 55-letni čevljar Josip Kogoj je padel pri ti priliki na električni dinamostroj in ga je električni tok na mestu ubil.

— **Na zadnjem vinskem semnju v Krškem,** so nakupili vino naslednji naznanjeni gg. gostilničarji in vinotrci: Val. Mrak, Marija Kuž, Fr. Križ, J. Knez, Peter Stipič in Al. Zajec. Ljubljana; Fr. Stare, Domžale; Anton Vilfan, Ježica pri Ljubljani; Jože Lavrič, St. Vid pri Ljubljani; Mat. Znidaršič, Loče; Fr. Šumi in Peter Mayer, Kranj; Andrej Podboj in Fr. Križman, Ribnica; Ant. Omerza, Krško; Fr. Zheri, Zalog; Karl Kovač, Stari trg pri Ložu; Jak. Černe, Kranjska gora; Jak. Kolenc, Čemšenik; Fr. Kovač, Podbrdo (Primorsko); Fr. Male, Preteze; Fr. Žun, Dol. Apnenik; Fr. Janc, pozneje Fr. Arko, Postojna. Več kupecev ni ničesar naznanilo. Veliko jih je pa pred in po semnju hrčka vina nakupovalo. Glasom zapiskov se je prodalo na semnju dan 2500 hl torej okrog 5000 veder, kar pač znači, da je bila ogromna udeležba in prav živahna kupčija.

— **Narodna čitalnica v Črnomlju** imela je dne 22. dec. svoj redni občni zbor pri katerem so bili izvoljeni v odbor: Karol Müller, predsednik; Ivan Toporiš, podpredsednik; Stanko Adler, tajnik; Ignacij Klinc, knjžničar; Alojzij Stepec, blagajnik;

Ignacij Müller in Anton Kurc, odbornika.

— **Ženska in moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v liški Bistrici** priredita dne 31. t. m. v dvorani hotela »Ilirija« veselico z jako raznovrstnim sporedom.

— **Narodne čitalnice v Ptuj** občni zbor bo dne 6. januarja ob 3. uri pop. po običajnem sporedu.

— **Konkurz** se je otvoril nad premoženjem bivšega oskrbnika radinskih toplic, Arturja Vušiča, ki je neznanu kam pobegnil.

— **Mednarodna panorama** ima v zadnjem tednu t. l. razstavljen prestolnico Dunaj. Razstavljen so vse glavne ulice, kakor Opernring (Kärntnerstrasse), Alsterstrasse, Rotenturmstrasse, Praterstrasse itd. ter monumentalna poslopja, cerkev sv. Štefana, votivna cerkev, mestna hiša, vseučilišče, dvorna opera in dvorna muzeja, zdraviliški salon i dr. Nadalje bogati spomeniki, kakor spomenik cesarice Marije Terezije, maršala Radeckega, nadvojvode Karla, admirala Tegethoffa itd. Središče razstave pa tvori procesija, pri kateri vidimo cesarja s sijajnim dvorom. Zelo zanimiv je tudi sloveč »Prater« z velikauskim prometom in razveseljevalnimi napravami. Z novim letom se razstavi Norveška, in sicer od Kristijanije do Nordlanda.

— **Metulji o Božiču.** Toplo solnce včerajšnjega dne je zmotilo metulje, da so menda mislili, da je Velika noč pred pragom ter so začeli lahkomišljevno frfotati. Takega rumenega lahkomišljevca je ujel na Smarni gori večeraj učenec Žužek Bogdan ter nam ga ves srečen prinesel danes pokazat v škafliji z napol razcvetelimi telohi. Vremenski preroki so se res grdo ukanili ali pa so med borzijanci za zimsko blago.

— **Bojaželni peki.** Na sveti večer je prišlo v gostilno na Rinski cesti št. 17 do pretepa med pekovskimi pomočniki in Kantzovimi hlapci. Neki pek je s stolom udaril po plinov svetilki in jo razbil. Sedaj je nastal tepež s stolmi in vrčki. Hlapci Fran Burja, Rudolf Kosmač in Jožef Detela so bili pri tepežu lahko telesno poškodovani, peki, Ivan Lunko, Fran Kostenšek, Valentin Pančur in čevljar Mihael Jošt so bili s pomočjo dveh postiljonov aretovani.

— **Čigavo je kolo?** Pred dvema mesecema se je pripeljal neki neznanec v Šiško k trdniki Juvančič s kolesom, je pustil na dvorišču in zopet odšel, ne da bi bil od takrat sem kaj poprašal zanje. Šumi se, da je navedenec prišel najbrže po ne poštenu poti do kolesa. Kolo se sedaj nahaja pri občinskem uradu v Spodnji Šiški.

— **Nezgoda.** V nedeljo zjutraj je zmečkalo pripenjaču Andreju Pavliču na desni roki tri prste. Oddali so ga v deželno bolnišnico.

— **V Ljubljano je padla** v soboto popoldne Františka Komarjeva, ko je prala v Vodmatu poleg železniškega mostu perilo. Komarjeva je padla na glavo in jo je voda nesla kakih 1000 korakov daleč. Ko jo je prinesla do strojarja Mergenthalerja, jo je rešil kleparski mojster g. Dodič z nekim drogom. Bila je popolnoma nezavestna in ko bi bila v vodi le še par minut, bi jo gotovo ne bili mogli več spraviti k zavesti.

— **Šiškar in havelok.** Kakor smo že poročali, je bil v petek zvečer ukraden trgovcu gosp. Blažu Je senku izpred izloženega okna 19 K vreden havelok. Ko je šel v nedeljo dopoldne gosp. Jesenko v uršulinsko cerkev, je opazil svoj havelok na nekem Šiškarju. Poklical je takoj policijskega stražnika, ki je imetnika predstavil uradu, kjer se je dognalo, da je temu havelok zastavil neki R. F. za 1 K, katerega so pozneje aretovali in je tatvino priznal.

— **Nevaren pes.** Danes zjutraj je popadel na Sv. Jakoba trgu neki lovski pes 10letnega Jožeta Guščka, stanujočega v Rebrji št. 13, tako hudo, da mu je napravil nevarno rano. Neki srednji, bel pes, ki ima na glavi črno, po životu pa rjave lise, je hotel v Šolskem drevoredu popasti nekoga mimoidočega moža in se mu je ta umaknil, je popadel nekoga psa. Ker se ne ve, so li to znaki paje stekline, se občinstvo opozarja na nevarnost in bi bilo tudi dobro, da bi se v svrhu opozarjanja opisanega psa dobilo še živga. Umestno bi bilo, da bi se vsak tak slučaj takoj naznanil policiji, da more potem potrebno ukreniti.

— **Prehuda radovednost ni dobra.** Kakor smo že poročali, sta v soboto dva dečka-potepuha kradla in prodajala na Kongresnem trgu božična drevesca. Sedaj je na osrednji policijski stražnici razstavljen, v svrhu konstatiranja identitete, slika nekoga gluhonemca, ki je že dve leti v tržaški bolnišnici. Občin-

stvo se je v soboto zelo zanimalo za razstavljenega aliko in tudi navedeni potepuške jo je prišel gledat, pri čemer ga je skoki okno opazilo okoli postav — in še malo, pa je mladi tatič sedel za mrežami.

— **Delavsko gibanje.** V soboto je šlo 10 Hrvatov iz Hrušice na Reko, 12 Ogrov pa iz Jesenic v Budimpešto. — Včeraj se je odpeljalo 24 Črnogorcev v Ameriko, nazaj je pa prišlo 112 Hrvatov, ki so se odpeljali na Reko in v Zagreb. — 19 Macedoncev je šlo iz Podbrda na Reko, 8 Ogrov pa iz Čakovca na Jesenice.

— **Izgubljene in najdene reči.** Hlapec Jernej Kovačič je izgubil denarnico z 8 K. — Učiteljica gđ. H. S. je izgubila škaflijo, v kateri so bili zlati ženski uhani in srebrni prašček. — G. Slavica Rozmanova je našla denarnico z manjšo vsoto denarja.

— **Havelok** se je izgubil v noči dne 24. t. m. na Martinovi cesti od Pavškove gostilne do Sv. Petra cerkve. Odda se ga naj v Pavškovi gostilni.

— **Najnovejše novice.** — Papež in grofica Lonyay. Papež je odklonil grofici Lonyay prošnjo za privatno audijenco, ker se hočejo v Vatikanu skrbno izogniti vsemu, kar bi se lahko smatralo za vmešavanje v prepri belgijske kraljeve rodbine.

— **Skandal v gledališču.** V petrogradskem gledališču je bil te dni veliki knez Aleksej. V sosednjo ložo je prišla neka dama, ki je imela na sebi nenavadne dragocenosti, ki jih ji je baje kupil veliki knez. Ko je občinstvo zapazilo damo, je začelo klicati: »Dajte denar nazaj! Demanti so kupljeni z denarjem za mornarico!« Dama je vsa prestrašena zbežala iz gledališča, za njo pa je takoj odšel tudi veliki knez.

— **Poroka nemškega prestolonaslednika** bo meseca maja. Pruska mesta mu kupijo poročni dar za 500.000 K..

— **Proti gibanju „Proč od Rima“** je nastopil pruski naučni minister s posebno naredbo, v kateri prepoveduje cerkvenim svetovalcem, da ne smejo dajati denarja iz cerkvenih blagaj za protestantske občine v inozemstvu.

— **Pri železniški nezgodi** blizu Pariza je bilo ubitih 12 oseb.

— **Dreyfusova afera** pride pred kasacijsko sodišče že v teku prihodnjih dveh mesecev.

— **Profesor dr. Doyen,** ki je iznašel serum proti bolezni raka, pride nekatere take bolnike na Dunaj zdraviti ter bo tudi predaval o svoji iznajdbi.

— **Afera grofice Montignoso.** V rodbinskih krogih grofice, na toskanskem dvoru ne, zamerijo hčeri, oziroma sestri zadnjega koraka, temveč imajo pravo sočutje s skušano gospo. Imeli so rodbinski svet, h kateremu je prišel tudi brat nadvojvoda Josip Ferdinand iz Ljubljane, ki je dobil tudi poverilo, da se v tej zadevi razgovori z groficom. Obenem so starši in bratje odposlali grofici lepa božična darila. Starši so vedno hčer tolažili ter ji obetali, da naprosijo cesarja Franca Jožefa za posredovanje, da bi smela videti svoje otroke. Sedaj je tako posredovanje za bližnjo bodočnost seveda izključeno. Z druge strani pa se zatrjuje, da se je kralj Friderik Avgust odločil, da dovoli grofici sestanek z otroki že za božične praznike. Potrjena ta vest še ni.

— **Morilka Klein priznala svoj zločin.** Morilka Františka Klein je pred par dnevi preiskovalnemu sodniku priznala, da je umorila in oropala Sikoro. S solzami v očeh je pripovedovala v navsočnosti svojega zagovornika, da je zločin storila iz ljubezni do svojega moža, ki so ga upniki preganjali. Ko se je omožila, je svojemu možu obetala veliko doto, ki je pa ni imela. H katoliški veri je prestopila nazaj baje zategadelj, da je mogla prisostvovati božični maši ter se spovedati, ker je s svojim življenjem že sklenila. Františka Klein je hči učitelja iz nemške Češke ter je bila prej katoličanka; bila je dijačica tudi v nekem samostanu pozneje pa vsogiteljica. Ko se je omožila s Kleirom, je prestopila k protestantizmu.

— **Najnovejši šport** za ljudi, ki nimajo drugega dela v višjih angleških krogih je nabiranje odtiskov prstov. Od kar se policija s tem peča ter je o tem toliko čitali po časopisih, tudi dolgočasni športarji ne nabirajo več znakov in razglednic, tudi ne zahtevajo podpisov od svojih prijateljev v album, ali dame na pihljače, temuč predloži se jim lepo vezan album za prstove odtiske. »Obsojenici« mora položiti svoj palec na blazinico, ki je namazana z modrilom, kakršno se rabi za štamplje in podobno, potem pa pritisniti tako namazani palec na novo stran albuma. Kako si nato palec zopet očedi, je seveda njegova stvar. Končno se zapiše poleg odtiska še ime in posel je dogan. Gotovo še pridemo vsled prismo-

derij „višjih deset tisoč“ tako daleč, da se podpis brez odtiska prsta sploh ne bo smatral več za veljavnega in da bo vsak denarni zavod zahteval na čeku podpis še tak odtisk s palcem. Snažen palec bo potem znamenje, da je človek zelo reven, ter nima kredita, sploh da njegov podpis nikjer nič ne zaleže. Posebno ugodno bo to, ako bo veljaven odtisk palca brez podpisa, za naše katoliške analfabete in take, ki iščejo posojila pri vipavski posojilnici.

Telefonska in brzojavna poročila.

Maribor 27. decembra. Zaupni shod se je izvršil ob množičnem udeležbi. Izrekel je poslanec popolno zaupanje.

Dunaj 27. decembra. Cesar, ki se je imel šele jutri zvečer vrniti na Dunaj, pride že danes. Politični krogi spravljajo ta prenegljeni povratek v zvezo s političnim položajem Ministrstvu blizu stoječi list pravi, da pride sedaj do odločitve, in dostavlja, da se bo odločitev strogo držala ustavnih mej. Ta napoved je povzročila precej senzacije. V tem, ko so politični krogi mnenja, da sta v tem slučaju odprti samo dve alternativni, ali odstop ministrstva ali razpust parlamenta, se iz vladnih krogov čuje, da so odprta še druga pota in med njimi pot expedienta in vladanja brez parlamenta.

Dunaj 27. decembra. Tukaj in v Draždanih so bile včeraj razširjene govorice, da se je bivša saksionska prestolonaslednica princa Lujza grofica Montignoso poskusila usmrtiti. Ta vest ni resnična.

Reka 27. decembra. V starosti 83 let je umrl prvi buditelj hrvatskega naroda v Istri, dr. Dinko Vitezić. Umrl je v Krku, kjer je živel, odkar se je umaknil iz javnega življenja. Pogreb je danes.

Petrograd 27. decembra. Ruski car je poslal na senat obširen manifest, v katerem pravi, da smatra skrb za potrebe države kot svojo sveto nalogo. Pri tem pa je razločevali med potrebami, ki so dejanske, in med drugimi, ki nimajo takega značaja. Car naznanja, da se posebna komisija bavi o vprašanju, kako pomagati kmetskemu stanu in da se že delajo priprave za take zakone. Smisel dolgega manifesta je, da odklanja car politične reforme, zlasti premembo sedanjega sistema, in da hoče izvesti samo nekaj drugih, posebno gospodarskih reform. Car zahteva, naj se poskrbi za strogo izpolnjevanje zakonov, naj se izvede enakost pred oblastmi, naj se zboljša stanje delavcev, naj se preiščejo in popravijo izjemne določbe in določbe glede izvrševanja veroizpovedanj. V političnem oziru ukazuje, naj se mestnim in pokrajinskim zastopom da možnost, sodelovati pri upravi in naj se revidira tiskovni zakon.

Rusko-japonska vojna.

Petrograd 27. decembra. Tretje rusko brodogradje se pripravlja za vso energijo, da bi moglo že meseca januarja oditi v Azijo.

London 27. decembra. Iz Tokio se poroča, da je mesto prenapolnjeno z vojaštvom. Armado maršala Oyame hoče japonska vojna uprava pomnožiti na pol milijona mož in pomnožiti hoče tudi njegovo topničarstvo. Preskrbelo se je tudi za obrambo Formose in drugih proti jugu ležečih japonskih otokov pred baltičkim brodogradjem.

London 27. decembra. „Daily Telegraph“ javlja, da je 22. t. m. 4000 Japoncev poskusilo naskočiti nekatere portarturske trdojave. Po silnem boju deloma s bajoneti so bili Japonci prisiljeni bežati. Imeli so 800 mrtvih. General Nogi je baje na roki in na nogi ranjen in leži v Daljnem.

